

T.B.M.M.

CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih: **17 Haziran 2026**

Sayı: **19421**

45848

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıda belirtilen sorularımın, İçişleri Bakanı Mustafa Çiftçi tarafından Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 15.06.2026

Av. Mahmut TANAL
CHP Şanlıurfa Milletvekili

Anayasa'nın 34'üncü maddesinde herkesin önceden izin almaksızın silahsız ve saldırısız toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkına sahip olduğu hüküm altına alınmıştır. Toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkı, demokratik toplum düzeninin ve hukuk devletinin temel unsurlarından biridir.

Son yıllarda işçiler, madenciler, emekliler, öğrenciler, çiftçiler, kamu çalışanları ve çeşitli toplumsal kesimler tarafından gerçekleştirilen basın açıklamaları, yürüyüşler, oturma eylemleri ve protesto gösterilerine kolluk kuvvetleri tarafından müdahalelerde bulunulduğu görülmektedir. Bu müdahaleler sırasında yaralanmalar yaşandığı, gözaltı işlemleri uygulandığı ve zaman zaman müdahalenin ölçülülüğü konusunda ciddi tartışmalar ortaya çıktığı kamuoyuna yansımaktadır.

Demokratik hukuk devletlerinde kamu otoritesinin görevi, vatandaşların anayasal haklarını güvence altına almak, taleplerini barışçıl yollarla ifade edebilmelerini sağlamak ve kamu düzeni ile temel hak ve özgürlükler arasında adil bir denge kurmaktır. Vatandaşların yaşadıkları sorunları ve taleplerini dile getirmek amacıyla kullandıkları anayasal haklara yönelik müdahalelerin kapsamı, gerekçesi, sonuçları ve denetimi kamuoyu adına açıklığa kavuşturulması gereken hususlar arasında yer almaktadır.

Anayasa'nın 2'nci maddesinde Türkiye Cumhuriyeti'nin bir hukuk devleti olduğu, 5'inci maddesinde devletin kişilerin temel hak ve özgürlüklerini korumakla yükümlü olduğu, 34'üncü maddesinde ise toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkının güvence altına alındığı hüküm altına alınmıştır. Bu kapsamda anayasal hakların kullanımı sırasında gerçekleştirilen kolluk müdahalelerinin niteliğinin, sonuçlarının ve denetim mekanizmalarının açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

Bu bağlamda;

1. Son 10 yılda Türkiye genelinde toplantı ve gösteri yürüyüşlerine kolluk kuvvetleri tarafından müdahale edilen olay sayısı kaçtır? Bu müdahalelerin yıllara göre dağılımı nedir? Son 10 yılda kolluk müdahalesi sonucunda yaralanan kişi sayısı kaçtır? Son 10 yılda toplantı ve gösteri yürüyüşleri nedeniyle gözaltına alınan kişi sayısı kaçtır?
2. Gözaltına alınan kişilerden kaçının hakkında kovuşturmayla yer olmadığı kararı verilmiş veya beraat kararıyla sonuçlanan yargı süreçleri gerçekleşmiştir?
3. Son 10 yılda toplantı ve gösteri yürüyüşlerine yönelik kolluk müdahaleleri nedeniyle hakkında idari veya adli inceleme başlatılan kolluk görevlisi sayısı kaçtır?

4. Toplantı ve gösteri yürüyüşlerine yönelik müdahalelerde güç kullanımı nedeniyle yapılan şikâyet başvurusu sayısı kaçtır? Bu başvuruların kaçında ihlal tespit edilmiş, kaçında disiplin veya adli işlem uygulanmıştır?
5. Kolluk personeline toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkı, ifade özgürlüğü, insan hakları ve ölçülülük ilkesi konusunda verilen eğitimlerin kapsamı ve süresi nedir?
6. Son 10 yılda işçi eylemleri, madenci eylemleri, emekli eylemleri, öğrenci eylemleri, çiftçi eylemleri ve benzeri toplumsal gösterilere yönelik müdahaleler hakkında Bakanlığınız tarafından hazırlanmış herhangi bir değerlendirme, analiz veya performans raporu bulunmakta mıdır?
7. Bulunmakta ise söz konusu raporlarda müdahale nedenleri ve müdahalelerin sonuçlarına ilişkin hangi tespitlere yer verilmiştir?
8. Toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkının kullanımı sırasında meydana gelen yaralanmalar ve hak ihlali iddiaları hakkında son 10 yılda herhangi bir performans değerlendirmesi yapılmış mıdır?
9. Yapılmış ise müdahale yöntemleri bakımından yetersiz veya sorunlu olduğu tespit edilen uygulamalar nelerdir?
10. Anayasa'nın 34'üncü maddesi ile güvence altına alınan toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkının kullanımında kolluk müdahalelerinin ölçülülüğünü ve hukuka uygunluğunu denetleyen özel bir mekanizma bulunmakta mıdır?
11. Son 10 yılda toplantı ve gösteri yürüyüşleri sırasında meydana gelen yaralanmalar veya hak ihlali iddiaları nedeniyle Bakanlığınız tarafından herhangi bir idari inceleme, denetim veya kurumsal sorumluluk değerlendirmesi yapılmış mıdır?
12. Vatandaşların yaşadıkları sorunları dile getirmek amacıyla başvurdukları demokratik ve anayasal yöntemlerin kolluk müdahalesine konu olmadan çözüme kavuşturulabilmesi için ilgili kamu kurumları arasında herhangi bir diyalog, arabuluculuk veya erken müdahale mekanizması bulunmakta mıdır?
13. Devletin temel görevinin vatandaşların anayasal haklarını kullanmalarını güvence altına alarak dile getirilen sorunların çözümünü sağlamak olduğu dikkate alındığında, son yıllarda toplumsal gösterilere yönelik müdahalelerin nedenleri ve bu müdahaleleri azaltmaya yönelik çalışmalar nelerdir?
14. Son 10 yılda vatandaşların Anayasa'nın 34'üncü maddesi kapsamında kullandıkları toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkına yönelik kolluk tedbirleri, personel görevlendirmeleri, araç sevkleri, bariyerleme uygulamaları ve benzeri güvenlik önlemleri için yapılan toplam kamu harcaması ne kadardır? Anayasa'dan kaynaklanan hakkını kullanan vatandaşlara karşı yapılan bu harcamalar, kamu kaynaklarının israfı anlamına gelmekte değil midir?